

БЕЛАРУСЬ

Штадзенная політычна-эканаміцкая і літаратурная газета

над агульным кіраўніцтвам Язэпа Лёска

ГОД ВЫДАННЯ ЦІ
Паданне на 1-м і 2-м верасня ад 45 м.р.
АБВЕСТКІ: на 4-м страй. прымае ў рэдакцыі на 5 м. р. ад пятагу
Газета выходзіць штодзень, апроч дзяржаўных святаў.
Рэдакцыя і Кантора: Менск, вул. Міцкевіча, 10. Рускі Дом (б. Юбілейны).
Рэдактар прымае ад 10-11 гад. Кантора адчынена ад 9 да 5 гад.
Рэдакцыя прымае ўсе чытальныя лісткі і адрэскі аўтара.
Аплата прынятых рэдакцыяй лісткоў ад рэдакцыі.
Рэдакцыя не прымае
СІЛА НУМАРУ 3

№ 131 (187).

Менск, Нядзеля 20 чэрвеня 1920 г.

№ 131 (187).

Паведамленьне Гэнэральнага Штабу Польскіх Войскаў.

Ад 18—VI.

На паўночным фронце прадаўжаецца актывная дзейнасць разведчыкаў. Нашы аддзелы, пасля упартай бою, занялі на ўсходнім беразе Р. Аугі м. Скалоўшчыну.
У раёне Навісёл і Барэзіна нашы патрулі знішчылі два м-сты, наведзеныя ворагамі ў час апошняга наступлення.

На Палессі вораг перайшоў у вярэбнае наступленне.
На лівій Крэмлёўка—Чарава прадаўжаюцца ўспарты боі.
На Украіне учарашні дзень прайшоў спакойна.

1 Замяшчальнік шэф Гэнэральнага Штабу
Кулінін,
Гэнэрал-падпаручнік.

Польска-літоўскія адносіны і Беларусь.

Віленская польская газета „Наш Край“ перадае, што сказалі літоўскія політыкі польскім дэпутатам Сейму М. Недзялкоўскаму і проф. Камянецкіму.
Газета гэтак перадае гэтыя рэзюмэ з паведамлення М. Недзялкоўскага і проф. Камянецкіх.

„Найбольш цікавым для нас пытаннем былі справы ўзаемных адносін паміж Літвой і Польшчай. На гэтую тэму мы мелі цэлы рад гутарак.
— Ці, канове, можаце мне выясніць, якія паводзіны паводзіліся з гэтай справы?“

Пасол Недзялкоўскі прадставіў паводзіны літоўскіх груп у справе адносін паміж Літвой і Польшчай у гэтых словах:

Найпрыхільней да нас адносіна сацыял-дэмакратыя. Яе правадзіў п. Веніслаўскі і Кайрыс казалі, што вялікая Літва, зацікаўленая Вільняй, Коўна і Менска, ёсць утопія. Літоўская рэспубліка ў праграме сацыял-дэмакратыі абімае Коўна і Вільню. Гэты рэспубліканскі партыя не вырашае; не выключаецца аднак магчымасць кантональнага ладу, пасколькі-б гэтага хацела сабе Вільня. Федэрацыя з Польшчай партыя гэтак сама не адмаае. Калі-б да ўлады ў Польшчы дайшлі элементы левыя, то польска-літоўская федэрацыя знайшла-б у Літве шмат прыхільнікоў. Цяперашні літоўскі ўрад партыя разглядае, як урад раг excellence рэакцыйны. Што да горада Вільні, то партыя згаджаецца на тое, каб гэтую справу вырашала ці то дарога плебісцыту, ці то праз канстытуант. І ў першым, і ў другім выпадку галоўна Беларусь выкажэцца. Літоўскія сацыял-дэмакраты гатовы гаварыць аб практычным зладзежыненні гэтай праграмы з П. П. С.

Левыя літоўскія эсэры, лідэрам якіх ёсць быўшы пасол у расійскую думу Янушкевіч, становяць партыю ведальную і цяпер працягваюць урадам. Партыя гэтая, каторая стаіць на граніце саветаў, адносіцца аднак варожа да расійскіх большавікоў і яны верыць у поўную незалежнасць Літвы. Федэрацыя Літвы з якой нібудзь суседняй дзяржавай партыя лічыць за кавечна патрабую. З якой?—гэта залежыць ад таго, каторая з суседніх дзяржаў будзе мець найдэмакратычнашый лад. Справу Вільні партыя левых эсэраў хацела-б вырашаць дарогай плебісцыту працоўнага народу.

Сацыялісты народнікі, сьпісала бяручы селянскую партыю Селянства і Грыкуса, лічыць, што з усіх камбінацый прыкладна выключыць трэба Беларусь. Вільня павінна быць часткаю Літвы і гэты пункт яны можа падлягаць відавочна сумленню. Федэрацыя з Польшчай цяпер не на часе. Можна можа будзе аб ёй гаварыць год за 30—40. Цяпер сытуацыя, матэрыя, што зьмеціцца. Справу Вільні, пасколькі палітыка вераць ае літоўцам, разьвязва ін-

тэрвення коаліцыя, каторая без сумлення выпадае на карысць Літвы.

Хрысціянская дэмакратыя, лідэрам каторай ёсць ксёндз Круповіч, сцвярджае з трох аргументаў: 1) з уласнай хрысц. дэмакратыі, 2) федэрацыя працы (рабочніцкая арганізацыя) і 3) з сувязі сельскіх гаспадароў. Усім гэтым групам кіруюць ксёндз і маюць гэтую політычную праграму: Границы Літвы павінны даходзіць на паўночным усходзе да Літвы; праходзячы берагам Вальны, павінны ахопліваць усю прастору Літвы, потым павінны ісці ўздоўж граніцы б. Конгрэсу (абімаючы Скалоў, Бельск і Барэзіна), а на ўсходзе лінія мае праходзіць паміж Маладзечна і Менскам, прычым, найбольш высунам пунктам павінен быць належачы да Літвы Дынабург. Адагаты этнаграфічны (?) граніцы партыя схіляецца зрабіць велікавелькі ўступкі на карысць Польшчы (напр., Беласток, хоць і то яшчэ пытанне). Менск і Беларусь хрысціянскі дэмакраты зусім ня цікавіць. Аб плебісцыту яны можа быць і гутаркі. Аб федэрацыі—гэтак сама. Справу Вільні (у Віленскім паведе подлуг літоўскай статстыкі ёсць 30% палітоў) разьвязва або Автанта, або вайна.

Гэта—група сацыялісты. За імі стаіць дзеве груп інтэлігенцыя, яны маюць сваіх прадставікоў у Сейме: Пажаўга (Поступ) і Сяніра (Злучнасць). Абодзве яны ў справе польска-літоўскіх адносін займаюць становішча ад польскага з групам Селянства.

— Ці павінны не гаварыць з прадставікамі ураду?

— А як-жа, разам з п. проф. Камянецкім канфэрарвалі мы з радом уладовых сяброў б. уряду, з яго старшавою Галіцкім, з цяперашнім маршалкам Сейму Ступішкім і з іншымі. Найбольш характэрным было аднак слова міністра заграначных спраў п. Вальдмараса. Ёсць што ён нам сказаў:

„Польшча выдэ політыку авантюрніцкую. Быць можа яна даволі дужая. Але Літва гэтага рабіць не можа. Польшча пільна будзе незалежнаю Беларусь і Украіну. Літоўцы лічаць, што Беларусь і Украіна—гэта ўнутраныя расійскія справы. Літоўцы не дапусьцяцца, каб іх уцягнулі ў акцыю, каторая-б на доўгія годны паварнула іх з Расіі і Нямеччынай. Літоўцы аспіраюцца на Англію“.

Пав Вальдмарас мае надзею, што прычыны, каторыя скляняюць Англію паддзяжаць Літву, пастаянныя, а не выпадковыя, пераходныя. Што дотычыць плебісцыту, то гэтая ідэя абанкруціцца ў часе вайны. Плебісцыт у Вільні для літоўцаў быў-бы тым самым, што плебісцыт у Парыжы для французаў. Літва яны бачыць патрэбу падтрымліваць сябе найбольш адносіна з Польшчай, чым з іншымі дзяржавамі. Літоўцы скарэй зракліся б Вільні, чым згаджацца-б на федэрацыю з Польшчай.

Перадрукаваўшы гэтую інфарма-

цыю з „Нашага Краю“, віленская літоўская газета ў польскай мове „Эхо Літвы“ змясціла перадавы артыкул, у каторым паміж іншым піша:

„Гутаркі палітоў з літоўцамі—рэч добрая, няма чаго казаць. Чым часцей і шчырэй будуць яны адбывацца, тым лепей і скарэй паразумеюцца. Абы толькі гэтыя гутаркі (выведы) публікаваліся ў форме сьціслай, праўдзівай перадачы думкі і слоў субьсудніка. У гэтым сьмисле, нажалі, часта паўстае сумненне“.

Далей газета прыводзіць прыклады, як „Robotnik“ раз непараўдыва перадаў словы літоўскіх інфарматараў, проці чаго яны прымушана была вступіць з вострай крытыкай, сцвярджаючы, каторай прачыналі потым і самі інфарматары. „Ковенскі выведы“,—піша „Эхо Літвы“—пэўна са слоў прадстаўніка адной стараны п. Недзялкоўскага, але не падцьверджаны падпісам ня толькі другой стараны, а нават абавязковай літары Н. Гэтак мы ня маем пэўнасьці, што ня ўкрасілі туды некаторыя адценні суб'ектывізму таго, хто рабіў выведы“.

У ковецкіх выведзінах, напрыклад, пасол Недзялкоўскі, а можа толькі „Наш Край“, пастаянна цвердзіць, што ўсе літоўскія паводзіны партыі выключаюць Беларусь з політычных камбінацый. Як мы павінны быць і гэты разумець? Са слоў мін. Вальдмараса ў перадачы „Наш Край“ відаць, што „літоўцы лічаць справу Вільні і Украіны ўнутраным справай Расіі,—дык значыць і іншыя

партыі, напр. сацыял-дэмакратыя і сацыялісты народнікі, гэтак сама яе разглядаюць? Тым часам мы ведаем аднак добра, што літоўскае грамадзянства пастаянна падтрымлівае беларусаў у іх стараннях утварыць сваю дзяржаву, выходзячы з прынцыпу права кожнага народу на самаазначэньне. Іншая справа, калі кончыць ад літоўцаў, каб Беларусь з Літвой была дзяржаўнаю адзінай, — конглямэнтам, зьліпеннем абшарніцкай і буржуазнай глінай польскай ахварбоўкі, на што літоўскія дэмакратыя згаджацца ня можа. Дзяля гэтага, калі мін. Вальдмарас кажа, што беларускую справу літоўцы разглядаюць, як унутраную расійскую справу, то зьяўляецца гэтае мы прымушаны ратуюча адкінуць, як вельмі заглушэньне. Нарэшце, словы мін. Вальдмараса ў перадачы „Нашага Краю“, пастаўленыя поруч з заявамі прадставікоў сацыял-дэмакратыі ў справе федэрацыі, яшчэ раз падцьверджаюць, што ўжываньне агульнай формы „літоўцы“ перасцёр пасьпешнае: „літоўцы зракліся б скарэй Вільні, чым мелі згаджацца на федэрацыю з Польшчай“ (проф. Вальдмарас) і—„федэрацыя з Польшчай партыя (с.д.) не адкідае“! Прасім гэта пагадаць! І хто тут прывітаваўся—проф. Вальдмарас, пасол Венслаўскі і Кайрыс, пасол Недзялкоўскі, ці „Наш Край“?

„Адштуль мін бачым“,—качае газета „Эхо Літвы“,—з якой асаблівасцю трэба прымаць агульную інфармацыю, асабліва апошняю ковецкую“.

Я. А.-к.

Хараство нашага краю.

Нашы маладыя наіўныя поэты знаёмце з сваім родным краем з дрэнных расійскіх падручнікаў, вельмі часта ў вершах гавораць пра беднасьць, пра „граб, балоты і пясок“ на Беларусі. Хараства роднага краю яны ня бачаць і не апісваюць. А ты часам, наш край, аліян з прагажэйшым краёў у свеце. Хто, напрыклад, ня ведае класічнага апісаньня хараства нашага краю А. Міцкевіча ў яго бясымернай поэме „Пан Тадеуш“?

Родная кямелька! Ты, маўляў элароўе,—Ты пэўна амануе, каму безгалоўе, Хто жыву калісь на ніўцы тваёй, як у раю, І вось крывавы сьлёзкі роніць у чужым краі.

Цяпер то, як ты красна, я чую, я бачу,—І апішу, бо ўспыж на табе плачу.

Пакуль-жа блісьне пчасьце, хоць душу нягодна

Зьвярні да гор лясістых, шырокіх прастораў,

Што дыванамі пры Нямне сьвеціць з пад нябёсаў;

Да ніў родных, калосьсем ярка маляваных,

Залочаных пшаніцай, жытам пасабраных,

Гдзе жоўтая сьвірэпка, гдзе грэчка бяленька,

Гдзе дзяцеліна гарыць, вась красна паненка,

А ўсё мяжой прыбіта, бачыцца устужкай,

Там, сям, быццам к адзежцы прышпілена грушкай.

Між такімі палямі—намесь—пры ручаю,

Ні ўзгорку невялікім, у бярэзавым гаі,

Сьвяціў шыяцкі хорам, кругом дэманам

Ды на палмураванні,—увесь бабляны;

Там блейшы, што топіць сыпераду і збоку

Сыперагла ад сіверу васьне глыбоку.

Дом жылы невялікі, чыста напрыгладку,

Зато гумаю—важжа! Пры ім стаіць ужатку,

На стоўнілісь ў гарудах,—пачынаць з намену.

Відно што ніўка—маці тутка чалавеку! Відно з густых коп сена, што на сенажаці

Зьвездачкамі мігаюць; з сох, што там бадзяцца

Па шырокіх палатках, проста чарназёму, Каторы прлягае к беленькаму дому; Уараных парадкам агародных градак,—Што там цвіцець дастатак, праўда і парадак.

Брама насыцеж у будні дзянька, ці у сьвята

Кажыць, што госяцям рада гаспадарна хата“.

Такі мае вобраз наша старонка ў вачох вялікага поэта.

А цяпер паслухаем, што кажуць расійцы пра хараство і багацьце нашага краю. Перад намі расійская кніга „Россия. Географический сборник“. С. Меча. На 105 старонах 105 ёсць нарысы аўтара гэтай кнігі,—„На берегах Сьв.сочи“. Там мы чытаем:

Ліпень, жнівень і верасень я пражыў на Мяншчыне, на беразе Сьв.сочи...

Мой пісьменны стол стаіў каля акна, каторое выходзіло ў сад; за плотам сёда было поле, а за полем хваёвы лес. Часта, калі я пісаў што небуль, я мімавольна назіраў на гэты лес і збываўся пра сваю работу.

Наваколя дзіка, далёка расьпілаецца раўніна, ціхая, далёкая, укрываная нізямі, лясамі і беларускімі аёскамі...

„Мяншчына ляжыць трошкі больш на поўдзень ад Масквы, а тым часам—паглядаючы, які пынае дубы растуць у Мяншчыне, асабліва на лагчынах, што заліваюцца ў разводзьдзе вадой,—якіе ліпы, якіе вальжарыя барэзіны! Граб зусім звычайнае дрэва ў лясках, гдзе мясцовасьць больш вільготная, а хто бачыў яго пад Масквой? Васьна пачынаецца рана і ўся зьвініць ад гоману і сьпева птушак самых разнастайных парод; зіма некалькіх, часам зусім без сьнегу; летні гарачы, але яно асьвяжаецца такімі вавалініцамі з пярэнямі, якіх я ня бачыў у Расіі“.

А якая тут носьце, які верасень я правёў у Мяншчыне! Верасень—мой любімы месяц, але ў нас (у Расіі) звычайна псуецца яго дажджы, што ляжыць на

дне туды, вецер і холад. А тут—у канцы верасня я працаваў каля адчыненага вакна; небо было ўсё сіняе, бліз ніводнае плямачкі; пёлы пудровы ветрык чупі тастаў лісьцём яблынь, а доўгая белая павуціна, якая невідомы адкуль узлязла, ціхенька плыла ў паветры. А потым насталі ціхі, залаты вецер, такі вецер, што каб я мог, я спыну бы яго ды зрабіў яго бясконым, і ўсё мае жыццё любавіўся б гэтымі ляснымі дарожкамі, бягучымі некуды ў пень паміж соснаў, гэтымі махрастымі залаціста-жоўтымі бярозавымі, што аж гараць на фоне сасновага бору і стаяць непарушны, нібы заворожаныя спакойнаю урачэстасцю заходу сонца. Як толькі надзеў вецер, я выходзіў на адну з сваіх любімых дарожак ды ішоў га ёй ціха, ціха. Ніколі ніякай музыкі на свеце, ніякай кнігі, ніякі малюнак, ніякі спектакль не давалі мне гэтулька асалоды і прыемнасці, як постаць гэтых дрэў, аблітых прашчальным блескам заходзячага вяснянага сонца. Праўда, да вяснянага акорду пачуванняў паставіла дадучаліся сумныя ноткі, але гэты сум такі ціхі, такі вычутна далікатны, што скарэй прыемны, як балючы.

Такі край, як паўночная палавіна Меншчыны, мог бы пры дапамозе чалавека абярнуцца ў адзін з найпрыгажэйшых краёў, Яго ласы і цяпер, калі іх не чапалі, маюць выгляд прыгажэйшых паркаў,—такія яны чыстыя і харо-

шыя: роўныя сосны стаяць нібы колёны гіспанскага храма. Яго нівы ураджайныя, дзякуючы вельмі добраму клімату і прырацыйнаму гаспадарству маглі-б карміць вялікае насельніцтва. Яго балоты, калі покі што не даюць карысці, нікому не замінаюць, а з часам дзюць багачэйшы запас тарфянога ападу, ня кажучы ўжо аб тым, што торф, прымяшаны да пясчанай глебы, утварае найлепшае палішчэнне зямлі. Паглядзеце хоць на гэтак: скрозь каля поля, засеянага грэчкай, на краіх лесу, каля дубоў, што заліваюцца ў разведзе, стаяць вялікія цяжкія калоды. Гэта—старасвецкай будовы вуліцы для пчол. Часам яны стаяць на зямлі, часам умацаваны на дзеве; іншы стары дуб бывае абвешан гэтымі калодамі... Аб гэтых вуліцях, аб гэтых пчолках ніхто не клапаціцца... Літва і Беларусь спрыяе спадчыце багачэйшым пчучагам мёду. І гэтак шмат чаго іншага. Меншчына наагала-б быць вельмі багатай і вельмі прыгожай.

Але дзея таго трэба, каб там жылі людзі з развітым розумам, ведучыя і ўмеючыя цаніць характэрна. А гэтага і няма...

Гэтак канчае сваё апісанне Меншчыны расійскі географ, С. Мет. Але ці ж гэта праўда, што ў нас няма людзей, ведаючых і ўмеючых цаніць характэрна і багачэйшае роднага краю? Я. К.

АПОШНІЕ НАВІНЫ.

Ангельцы памагаюць Персы.

НАУЭН, 19—VI. З Лёндану паведамляюць, што Англія высыліла Персі дапамогу, каб загартаць бальшавіком дарогу на Тегеран.

Паўстанне ў Албаніі.

ПАРЫЖ, 19—VI. З Валёну паведамляюць, што становішча італьянцаў палішчаецца, дзякуючы прыбыццю дапамогі.

Прадстаўнік Врангеля ў Польшчы.

ВАРШАВА, 19—VI. Адтрымана вестка, што ў Варшаву прыедае прадстаўнік Врангеля, ген. Глазенак.

Міністэрскі крызіс у Нямеччыне.

БЭРЛІН, 19—VI. Прэзідэнт рэспублікі дзюць у стварэнне кабінету старшын нацыянальнага сабравання Фейербаха.

Антыбальшавіцкі рух ў Эстоніі.

ВАРШАВА, 19—VI. У Эстоніі пачаўся вялікі антыбальшавіцкі рух. У

газетах выказваюцца за саюз Эстоніі з суседнімі дзяржавамі проці бальшавікоў.

Забастоўка ў Варшаве.

ВАРШАВА, 19—VI. Забастоўка ў Варшаве трымае далей. Да згоды яшчэ ня прышлі.

Байкот Венгрыі.

БЕНА, 19—VI. „Der Abend“ паведамляе, што аўстрыйскі саюз чыгунак абвясціў байкот Венгрыі за бедны тэрор. З 20 га чэрвеня ня будуць прымацца на аўстрыйскай чыгуначнай ніякія грузы для Венгрыі. Да гэтага байкоту далучыўся саюз пачтова-тэлеграфных служачых, якія будуць прымаць і перадаваць лістоў і тэлеграм дзю Венгрыі, за выключэннем дзю прадстаўнікоў Антанты.

Міністэрскі крызіс у Польшчы.

После адмаўлення П. П. С. прыняць уагаворы ў утварэнні кабінету, Скульскі паслаў да Начальніка Дзяржавы ліст з адмаўленнем ад утварэння кабінету.

После адмаўлення п. Скульскага адбылося прыватнае пасаджэнне прэзідэнта партыі: народнага злучэння, сялянскага саюза і народнай рабочай партыі, на якім разглядалася пытанне аб утварэнні кабінета.

На пасаджэнні высьвіталася, што адзіным выхадом з утварэння кабінета ёсць даручэнне ўтварэння кабінету Народнай Рабочай Партыі.

Аб гэтай пастанове быў паведамлен Начальнік Дзяржавы.

Начальнік Дзяржавы, у звязку з паставою канферэнцыі, запрасіў да сябе лідэра фракцыі Народнай Рабочай Партыі Брайскага і прапанаваў яму пачаць утварэнне кабінету.

Брайскі прапанаваў прыняць Міністэрскае крызіс такім чынам падыходзіць к канцу і гэтымі днямі новы кабінет будзе ўжо утворан.

Перагаворы з бальшавікамі.

Перагаворы з Красным.

Венскае Бюро Крэсп. паведамляе з Лёндану, што перагаворы з Красным сустракаюць усе большыя перашкоды, бо Красны ня можа даць ніякіх гарантыяў. Перагаворы маюць быць перарваны.

Адказ Чэргчына на ліст Леніна.

Ангельскі міністар вайны Чэргчы выдрукаваў у „Evening News“ артыкул, у якім адказвае на ліст Леніна да ангельскіх рабочых. Ён констатуе, што бальшавіцкі диктатар, урэшце адхіліўшы вочы на тое, што цяпер дзеецца ў Расіі, нават тым людзям, якія да гэтага часу нічога ў гэтай справе ня ведалі, Ленін зьнішчыў расійскую рэспубліку, скасаваў расійскі парламент і павярнуў краі ад дабрабыту, міру і волі. А што ён даў узаме? Даў Расію да голаду, абвешчаванні гвалту, зруйнаваў промислы і зямельную гаспадарку.

„Les Debats“ паведамляе, паміж іным, што ліст Леніна выклікаў у ангельскіх рабочых сферах кепскае ўражанне.

Фінляндія дамагаецца доступу да Белага мора.

На расійска-фінляндскай канферэнцыі старшыня фінляндскай дэлегацыі заявіў, што адным з галоўных жадаванняў Фінляндзі ёсць справа доступу да Белага мора.

Палітычныя весткі.

Узбройнае інтэрвенцыя проці бальшавікоў.

Гэтымі днямі ў Лёндане адбылося пасаджэнне Радзі Лігі народаў. Заставаліся над справай узбройнай інтэрвенцыі з прычыны нападу бальшавікоў на Персію, дзе бальшавікі занялі некалькі мясцовасцяў.

Немцы і бальшавікі.

„Deutsche Allgemeine Ztg“ адказвае на артыкул „Tempsa“, які пачынаўся, што бітва паміж Расіяй і Польшчай адбываецца пад кіраваннем прускага генеральскага штабу, які стараецца перашкодаць справам Польшчы і Францыі. Памяненне нямецкай газеты апраўдвае гэтыя гесткі.

Францыя і Англія дамагаюцца далейшай дэмабілізацыі.

У адказ на інтэрвенцыю аднаго з паслоў Лёнд Джорж сказаў, што міжнародная кантрольная камісія аддала нямецкім узброеным сілам 10 га май на 270, 000 чалавек. Нямецкая вайсковая ўлада на месца павялей павядаміла, што узброеныя сілы зменшаны да 200, 000 чалавек, а ў нейтральных сферах ёсць 10 батальёнаў, 6 эскадронаў і 1 батэра. Кантрольная камісія не закончыла сваёй працы, але ўжо відчы вялікая рэдукцыя нямецкай арміі дасягнутая ў прцягу апошніх месцаў. Нямеччы ўрад ведаў распоряджэнне аб дэмабілізацыі і рабронны войск. Але пачаў з гэтым немцы падлі прасьбу аб дазволе мець свой узброены флёт.

Зьмяншэнне цэн.

У Вене значна зьменшліся цэны. Вялікія венскія фірмы наладзілі продаж ўсялякіх крам. Пара панчоў каштуе 45 кр., жывоцкія капелюшы—100 кр., крамяну, за якую яшчэ нядаўна плацілі 1000 кр., за прышав, сягоння можа на дастаць за 400 кр. Насельніцтва ня вельмі сьмяшчаецца з закупкамі, спадзяючыся яшчэ большага зьмяншэння цэн.

У Амерыцы, паводлуг ангельскай газеты, цэны зьменшліся на 15%, а некаторых мясцох на 30—40%.

Чэхі проці пасрэдніцтва.

У чэх-славацкім парламенце пачаўся вострае абмяшчэнне проці пасрэдніцтва Антанты ў польска-чэшскай справе аб Цешындскай Сілезыі. Ісцне чутка, што чэшскі ўрад сам мае ўрэгуляваць гэту справу.

Сказ аб гуслях.

Азярскую чарабасю беларускай лірыкі—Янку Купала.

Заходзячае сонца, прабіваючы праз грозныя, яркія, вагністыя колераў хмары, крываціць і без таго ўжо абрыўчаныя ўзгорак. А ўзгорак гэты ад таго, што аямелька згорбілася, згорбілася ад вылізання пажару, які трывае на сабе. Вось ляжыць покатом велікалуды, агінуўшыя ў надмерных змаганнях за жыццё. Тутка—там тырчаць пагломленыя стрэлы, луі, сякеры, а то і сукаватыя доўбі, а адзін з малой паў загубленых лажыць з караваемым, вырваным дрэвам, як дзіцё, заснуўшы з цыцкай—уцэхай. Над пасойшчам кружыцца, карыццё груган. Відач блеск пажару. Прыйшоў лізі ворат, як а вальвіца, як кара, пагломіў, пажару, стаптаў усё лепшае, здаровое, пагломіў у негравы, балоты ўсё жывое. Толькі васьм пабоішчы, дужаючы гругану, кістаецца кволы чалавек, пакінуты долей паміж мерцвякоў, руін, і пацялішча, як непатрэбны. Ён, значь, гусляр, бо тупае, калі паломаны гусляр, і, як тая баба на хаўтурах, галасіць—прыгаварывае:

— Туга розум мой паланіла, калючымі сьвежы ўкрыла, чорным крылом засланіла радасць сьветлых дзён. Па сьвежках, між кросак і дубоў цвяістых, тут песьня хадзіла, у блеск сонца дубравы, крый адгукваўся рэхам галасістым, а рэх чуў Ільмень, Царград мураван і вачо ў Полацку песьняй гардзілася, і гэтай жа песьняй старонка малілася. О, гусляр мае... о, песьня няспятая!

Але тут сьлязавіліве марматаньне гусляра перабіла гэтка гутарка з боку:

— Вось ідзеш, як па падушца! А ты, Ільля, як там?

— Стой, Пётр! Ратуй, братка! Ну і ўгроз жа я! — А я тэк сама сунуся на дво дрыгункі і бачу праз альшэўнік, дазу і чаромху, што людзі там на ўзгорку сьляцц, хоць яшчэ і для курэй снаць рэва.

— Го! Го! А хто там жывы,—хадзі і паратуй, бо балоты жмуцом нас глыне!

Пачуўшы гэта, гусляр кунуў у кусты, скульшоў клыч, кажучы:

— Добра, добра, багу ўжо, а са мной дапамога і ўсё такое...

Паохаўшы, пастагнаўшы, выкаціліся ўрэшце на ўзгорак Пётра, Ільля і Гусляр.

Пётр а. Ух, выкаціліся коць, мабыць, камар дужай будзе за нашага паратунчыка. Ну, але памаленьку, некаж...

Ільля а. Але ж і гразка ў вас! і чаго вы тут ка разгаварываліся.

Гусляр а. А таго, што захаваліся ад ворагаў, гвалтаўнікоў, крўдзіцеляў нашых. Не даюць нам распачаць жыццё... Але і тут ня дрэнна: зямелька-маці ўсіх прыгартала і рада, чым багата... Вось толькі гусляр... Ой, бедны, бедны мае гусляр! Ну, але час вам мусіць узяцца за справу, па якую прышлі, і хутчэй толькі. Эх, бо мне ўсё роўна цяпер—німіла жыццё паміж груд пабітых людцаў ні за што, ні праз што, гібець не пах-ухранне, пакінутыя на папас зьвером, груганом, рабаком...

Пётр а. Што ён кажа?

Ільля а. Дык гэта значыць усе мерцвякі? Дзень мой—век мой, галзіна—прыбаўка...

Пётр а. Дык скажы, чалавеча, што тут такое адарылася?

Гусляр а. Тут, як гэта і ўсюды вядзецца, людзі захавалі менш болей свайго, а гэтак сваё расце лепш, калі яго крывей паліваць... Мы—во ў якую нестру запраторыліся, аднак чорны бог ўсюды жывец, а з людзмі аму вельмі дасука. Не здарма і вы сюды прышлі. Дыгавіраўся я крху...

Пётр а. А скуль табе ведаць, чаго мы прышлі?

Гусляр а. Ой, каму больш ведаць, як я мяне? Я—гэта ўсё, што вы бачыце, увесь край, а увесь край—гэта я. Яго радасць—мая радасць, яго гора—маё гора. Дык як жа мне ня ведаць? і васьм свайго ве ду вам пераскажу, што сюды які толькі дурань-прыбуда, чужак-пустадомак не ўстаўзе, кожны хоць гаспадарыць, каб яму ўсяго, чаго ён ні жадае. і васьм паслаў яго гаспадаркі, паслаўнае поле лесам зарастае, вёскі пажар-шчам пажыюць, гарадзішчы заруі вываны, а людзі дзіцячы па лясках, балотах... Ну, дык чаго ж стайце? Бярэце мяне ў палон, а яе, дык забіце, ці абдзірайце вун тых мерцвякоў—мне ўсё роўна... Вось толькі гусляр... Ой, гусляр мае дарэжыце! Іроньне сваё срэбнае слово, узяўсёце к зорам душу маю, каб ня бачыць чужы людзей, грэху іх; паратуйце душу маю асірацелую, абяздоленую.

Пётр а. [Ат, уздумаў-жа прыгоду! Ад розуму мабыць адбіўся.

Ільля а. Дзіўны ты чалавеч! Мы зусім не памыкаемся на тваё жыццё быццё. Мы ня тутэйшыя. Мы вучні Христа, вучыцеля ўсіх мудрацоў, прышлі з мірам і добром.

Гусляр а. Ня ведаю я вашага Христа і пакарна дзякую за фатыгу: зубы нечага загаварываць, бо яны мне і не баліць... Добрыя і вы пачы.

Ільля і Пётр а. — Як вы Христа ня ведаеце?

— Куды-ж гэта мы заблудзіліся, калі так?

Гусляр а. Як, дык вы ня ведаеце, што гэта крывічанская зямля? Ціва! Мы, крывічане, апроч таго, што з драгоцімамі і рідзімамі імем адну праду, але з намі жывець яшчэ вялікі таёжны дух, у паслузе якога заходзіцца сонца, грэмоты, русалкі, дамавыя, дзюны, вядзюны і моц ішых ус-ведзю, усмагутных.

Пётр а. Гм! Вялікая дружна ў твайго Бога, але толькі з яе, як відаць, мала.

Ільля а. Э, гэта ўсё робіцца ўжо дакучлівым. Абач, добры крывічані, будзь яшчэ лепш і прынясі нам сьлязу неба, а то мы разошчэмся ад тваёй гасцінасьці.

Гусляр а. Выбачайце, але ж вы не на вяселье прышлі. Во—гляньце навакода, на увесь відок, колькі тут было крыві разваліняны, сіны пагубленьня, а сьмерці пажыццёвныя. Хамі ўсе яны грубыя, азьвяржыныя. Нашо браць, нашо гвалціць... хто пільнуе, той крадзе... Вядзі, таёжны дух не даваў, не адзімае—ён толькі стараецца разгадаць свайго Бога. Дык і мы жылі і пазнавалі яго, і моцны духунай дужэ-б. Эх, граў я паміж іх адзінадушных, развогне-ных азольдзых, граў на гуслях і песьняй хацеў палюіць іх тупыя душы. І падстаўляў свае грудзі пад сякеры, пад кацты, але яны не мяне зарубілі, сталі, забілі, а маю песьню, гавябна пакрыўдзілі мае гусляр чуластравыя. Я быў вамі ім, і як оярод браламу ў роспачы крху: не крываўне зямлі, не крываўне зямлі, не крываўне зямлі... О гусляр, о гусляр мае, іроньне срэбнае слово, усьпешыце мяне—непатрэбны, самае кволае, няздатнае стварэнне, лішніцу, пустніцтва...

Пётр а. Крывічані, не валтуйся! Хай болей твай суніеца, бо ты дужай за ворагаў, мурдэй паміж сваіх, ты за сьмерць крхчай.

Соцыялістычны рух загіраніцай.

Конферэнцыя III інтэрнацыяналу адбылася надзея ў Мадэіславе пры ўдзеле прадстаўнікоў Расіі, Баўгарыі, Венгрыі, Францыі, Італіі і Швейцарыі. Пастаноўлена склікаць у бліжэйшым часе поўную канферэнцыю ўсіх партыяў, якія стаяць на грунце III інтэрнацыяналу, і выбраць цэнтральнае бюро з прадстаўнікоў усіх Еўрапейскіх партыяў. Пастаноўлена, каб у ўпраўленні вялікіх партыяў, якія належаць да III інтэрнацыяналу, былі сталыя прадстаўнікі брацкіх арганізацый іншых краёў, каб такім спосабам пашыраць інтэрнацыянальную працу. Аднагалосна прынята рэзалюцыя, заклікаючая ўсе партыі да энергічнай працы, чым да гэтага часу, падкрэслены розніцы між другім і трэцім інтэрнацыяналамі. Трэба зусім парваць з опартунізмам і рэфармізмам. Канферэнцыя зацвердзіла дзеі і тактыку III інтэрнацыяналу. Заклікае да агітацыі на карысць міру з Расіяй. „Адваяўвае гандлю звязваю для Расіі з вялікай небяспечай, пакуль знаходзіцца саюз і коопэратывы арганізацыйных рабочых на прыдвор'е на дапамогу расійскаму пролетарыату“. Нарэшце, Канферэнцыя паложыла брацкія павіннаванні пролетарыату Расіі, Нямеччыны і Венгрыі.

У Літве.

Компенсацыйны трактат паміж Літвой з немцамі.

Паміж Літвой і Нямеччынай утварыўся компенсацыйны трактат на працяг аднаго года. Немцы змялі даставіць Літве 5,000 тон вугалю ўзамен за зямельныя і драўляныя прадукты.

Рэформа валюты ў Літве.

Да гэтага часу мавецца ў Літве быў г. зв. „Ostrubel“, уведзены яшчэ немцамі, роўны 2 нямецкім маркам. У ходзе ў Літве ёсць якія 800 мільёнаў острубелю, 200 мільёнаў нямецкіх марак і 400 мільёнаў расійскіх рублёў. Цяпер літоўскі урад задумвае звесці ўласную грашывую сістэму. Адзінка будзе „скатікас“, 100 „скатікас“ складаюць „муштівіс“, якія раўняецца французскаму „франку“, забяспечаны ён будзе спецыяльнай загіраніцай пазначкаў і пакрыты ў 40 процантаў золатам.

Забастоўка ў Коўне.

15-га чэрвеня пачалася забастоўка на некаторых фабрыках, электрычнай ст. і на чыгунцы. Забастоўка набіршы каў ужо цягнецца трэці тыдзень. Прычына забастоўкі чыста эканамічная.

У Латвіі.

Новы латвійскі кабінэт.

Па даручэнню старшынні констытуанты Ульманіса ўтвораны новы кабінэт воль у якім складзе: 1) старшынё міністраў—Ульманіс, 2) міністар загіраніцкіх спраў—Мейровіч, 3) унутраных спраў—Бэргс, 4) скарбу—Пуріньскі, 5) справядлівасці—Бэнш, 6) вайны—Фельдманіс, 7) прамысловасці і гандлю—Соммерс, 8) камунікацыі—Куршанскі, 9) харчоў—Калнінь, 10) земляробства—Цэльніх, 11) асветы—Флэкіс, 12) грамадзянскай працы—Асольерс, 13) дзяржаўнага кантралёра—Матс, 14) віцэ-міністар унутраных спраў з правам галасу—Кіндзуле. У кабінэце прадстаўлены ўсе латвійскія партыі за выключэннем сацыял-дэмакратаў. З кабінэту, які выйшаў у адстаўку, у новы кабінэт увайшло міністраў.

Схамянецца!

Да вас, хто забыўся пра сваю Бацькаўшчыну, зрокся свайго роднага зваракаўна я з гарачым, шчырым словам: схамянецца! Кіньце тых байкі, якімі абдурвалі вас ворагі нашага адраджэння: гэта гадкае ашуканства!

Яны апрача таго, што нішчылі багатыя нашыя краі, кіраваліся яшчэ і да таго, каб праглынуць 12 і мільёны Беларускі народ. Дзеся гэтага яны карысталіся з сялянскіх спосабаў, не ганьбілі нічым. Нас сумысця трымалі ў пемры, каб ніхто не даведаўся аб нашых крыўдах. А калі і давалі крыху асветы, як даюць жабрыку кавалак чарстовага хлеба, то з аўратай. У школах калечылі душы нашых дзяцей, закідалі ім у сэрцы невясьці і агіды да свайго роднага. І большыя часткі сялянскіх дзяцей варочалася дамоў ужо чужынцамі, здраднікамі... У нас адбрылі дружалюбную ў роднай мове кніжку, забаравілі ўжываць ва ўсялякіх выпадках роднае слова. На кожным кроку тлумачылі, што беларусаў няма і ня было; рабілі кніжы, здыскі, закідалі брудам найдаражэйшы скарб народ—яго мову, песню, ав. чаі. І мы, беларусы, заціхлі, замкнуліся ў сваім адзіноцтве. Наш сум, нашы жалбы чуў толькі густы бор ды нізка, калі паліваў яе потам, адабываючы сабе кавалак чорнага хлеба...

Ворагам нашага адраджэння ас-тавалася толькі карыстаць з свайго працы, якая была добра нарыхтавана. Сьвядомасць народу знішчана—толь-

кі ўцяпаліся. Але жыццё выявіла што іншае. Шчырыя сны народу, якія не прадалі сумлення за шклянкі салодкіх гарбоў, за гвазды і гузікі, узяліся за працу паля адраджэння Бацькаўшчыны. Магутны покліч пацуюся ад мяжы да мяжы ў родным краі, рэчам адбіўся ў глухых вёсачках пад саламянымі страхамі. Пачалі збірацца ва-які, лік іх з кожным днём множыцца. Яны сьмела ідуць па шляху, які вядзе да лепшае будучыні, да шчаснага незалежнага жыцця. І ніхто ня затрымае гэтага поступу!

І вось у гэты час, калі жыццё, як шалёнае бяжыць уперад, калі сьвятлы абавязак кожнага сумленнага чалавека—праца дзеля таго, хто ўгаджаваў цябе, ускарміў сваім хле-бам—ёсць людзі, што зьявляюцца роднае—сэрца крышніца ад болю. Усе народы лічыць за гонар мець сваю мову. А 12 і мільёны Беларускі народ сароме-ецца яе. За што народ Беларускі зне-важае гэтае сваё Бацькаўшчыну—Мат-ку Беларусі? Няўжо ж яна нам ня матка, а матчыца, а мы ёй ня дзеткі?..

З братэрскімі нам народамі мы вышлі на шлях лепшай будучыні. Будучы зьяўляцца вялікі і малыя на-роды, будучы класці на агульны аўтар вялікі і малыя ахвяры, адабыты ад сваё крывавыя прыцы, каб потым, як з крывіцы, разам п'ць асалоду. А ты, бе-ларус, што ахвяруеш? З пазначанай мо-вай прыдбаеш?..

Моладзь беларуская! Ты кветка свайго народу, яго надзея! Скінь пан-скіе акул-ры, праз якія гэты даўгі час глядзела. Зірні ў вёску: там гібеюць мае бацькі, браты, якіх ты зраклася. Глянь сабе ў сэрца гл бей: там ад-шукнеш роднае слова, бо ты іх пер-шым вымавіла, родную песню, сьве-тку пакуты чалавараду; гонар зні-дзеш свой, спазнаеш крыўды. Напішы на сваім сьцягу: „Жіў бел рус і жы-ве!“ ды за прыц! М тка Беларусі яш-чэ прабычыць твае абмылкі і прыгорне, як каханага сына!..

Алесь Старычанін.

П р ы к а з.

Галоўнага Правадыра польскіх войскі да п. Камісара Усходніх Зямель у справе прыгатавання праектаў устаў, рэгулюючых уладаньне зямлёю згодна з зямельнай рэфармай, прынятай Устаноўчым Соймам Рэчыспалітай Польскай 10 ліпеня 1919 г.

Прывітаючы пісьмай патрэбай уна-радкаванне зямельных спраў на Усо-дніх Зямлях на грунце права і спра-вадлівасці, адзначаючы значэнне ду-

жага і заможнага грамадзянства для дабрабыту краю, а так сама прымаючы пад увагу інтарэсы людзей беззямель-ных і малазямельных, вызваленых ад вековага ўціску і крывавага большавіц-кага тэрору польскім жаўнерам, якія прынес людзям з выявленнем полі-тычным і адраджэннем эканамічнае, па-ставіўшы правесці на гэтых абшарах затрыманую да гэтага часу урадам зах-ватчыкаў зямельную рэформу.

З гэтай мэтай прывітаю Цывіль-наму Упраўленню Усходніх Зямель прыступіць да апрацоўкі належа-ных праектаў устаў, згодна з праектам зя-мельнай рэфармы, прынятай Соймам Рэчыспалітай Польскай 10 ліпеня 1919 г., запэўніваючы беззямельным і малазямельным магчымасць здабыцця нацыянальных варштатаў для працы, а так сама ўрэгуляванне ўладаньня зя-млёю такім спосабам, што дзяржава бу-дзе распараджацца для колёнізацыі і парцэляцыі патрэбнай колькасцю зямлі, адабытай з дзяржаўнай маема-сці і абшараў, выкупленых у мера паступлення парцэляцыі ад прыват-ных уласнікаў, згодна з устаўным прымусам.

Варшава, Бэльвэдэр. 26 мая 1920 г.

Галоўны Правадыр Я. Пілсудзкі.

Беларуская кроніка.

Выпускны акт Менскіх беларускіх школ.

У пятніцу 18 чэрвеня ў залі Школьнай Рады (Беларускі дом) адбы-ся урачысты выпускны акт вучняў 1, 6 і 7 Беларускіх Вышэйшых Пачатко-вых школ м. Менску. Каля 12 гадзіны сабраліся вучні і настаўнікі гэтых шко-лаў. Зала была ўбраная вельцем рась-лін. На акт прышло шмат гасцей і прадстаўнікоў розных арганізацый.

Перад пачаткам быў прагнаны хо-рам п. Тэраўскага беларускі гімн: „Бо-жа, што калісь народы“. Урачысты акт адчыніў Старшыня Б. Ш. Р. М.—Ры-Міхайлоўскі такою прамоваю: „Вучні, вы цяпер становіцеся сталымі грамад-зянамі, і на вас ляжыць вялікі абавя-зак. Вы адтрымалі патрэбную сабе аду-кацыю. Але кепскія былі варункі, пры якіх вам прыходзіла вучыцца. Уладні-меналіся і ў школах нельга было па-ставіць беларусизаўства, як павінна быць. Цяпер прад вамі стаіць школа жыцця—школа больш трудная і адна-часна шырэйшая. Трэба толькі пра-нікнуць духам беларуса, спазнаць сабе і дапамагчы ў будове нашай дзяржаўна-сці“. Далей прамоўца зазначыў, што Беларускай Школьнай Рада з ахвотай

І л ь л я. І чутка аб табе разойдзеца, а на небе будзе самая слаўная.

Г у с ь л я р. Ці вы згодны з гэтым, сьветлыя мужы, што апрача гонару бору, паху красак, усходу сонца і грэньня маіх гусьляў бывае часам яшчэ нешта прыгажэйшае, мілейшае гэта—словы чалавека?.. Ага! дык я пабегу па вадзі. (Выходзе і вяртаецца). Я калі замаруджу, забавуся крыху... бо аж у крывіцу па вадзі... яна ў нас надзвычайная—лечыць і добрых, і блатых.

П ё т р а. Дзякуем, мы пакуль што ня хворыя. Ці няма тут бліжэй дзе вадзі?

Г у с ь л я р. Няма. Усюды ўскалмученая капі-тамі, пачырванелая ад крыві... (выходзе).

П ё т р а. Хай бы ён хутчэй—нечага нам загуд-вацца, бо я клічу ад неба ўваў... вось яны... А там мо' каму будучы патрэбны. (Чуваль далёкі гом). Ну і што ты робіш, Ілья, зноў грукаціш, сьмеш—тут і так гразей захлапнецца.

І л ь л я. Ну, я то ўжо ведам, што раблю.

П ё т р а. Але, ты ведаеш, Добра аб табе людзі кажучы: „Ілья народзіць гнізля“.

І л ь л я. Гэй, там грэмі, грамавік; смалі, пярэнь!

П ё т р а. Узяць хочь бы надойчы: я падмеў, зна-чыць, падмеў неба чысьпенька, глядзенька ўсе ку-точкі; ахутаў зямельку лёгкай сінявой. Усюды нара-дачак—просталюбата. Не! Дык вось трэба было парваць, пагудзіць, засьлянявіць...

І л ь л я. Грэмі там, гагокай, а мацней толькі!

П ё т р а. Трэба ўсё ткі з людзьмі лічыцца і пры-глядзіцца да іх патрэб. Тварэць ня раз табе кажу: да-вай дажджыя, яны просяць, чуеш—просяць, просяць, бо ты не дачуў і даеш, як яны косяць.

І л ь л я. Ах пакінь ты, піла тупая. Осё як пач-не скрыпець, дык аж мяне бярэ ахвота раскумякчыць табе, што ты круглы дурань вось які! Бо ты, напрык-лад, кажаш з людзьмі мяркавацца. Добра! Але коль-кі-ж разоў ты, дабрадзеі, пёс іх базлітасна пр-посташі, пакосе, паліў іхні ўраджай, сушыў іхняе поле. А?

П ё т р а. Ды, паміж намі кажучы, людзям не дагодзіш—дакучлівыя стварэнні.

І л ь л я. Во! так і кажу. А то-завёў... Па іх сьцёжках небяспечна хадзіць—як відзіш галаву скру-ціш. Але ўсё ткі іх душы шмат узабагацелі посьле Хры-ста.

П ё т р а. Ты Ілья, ня толькі глухі, але і сьля-пы. „Узабагацелі...“ Глянь, вузь, на тых двух пчапіў-шыхся мерцвякоў.

І л ь л я. (уздрыгваючыся). Вух! Пачаўства, агіднікі, самі сябе жруць...

П ё т р а. (дварочваецца). Мае мутораа...

І л ь л я. Уцячом!..

П ё т р а. Мы, калі куды прыходзім, дык не та-го, каб адгуль уцікаць. Я, бачыш, хачу сказаць, што тут Хрыста яшчэ ня анявоў і што пазнаўшы яго... Эх ведаеш, Ілья, спудлаваў наш вучыцель, што не аду-чыў людзей мяса есці!

І л ь л я. Ён-бы шмат чаго навучыў, але яны самі не захіцелі.

П ё т р а. Ды яно заўсёгды так—за добрае злым заплаці.

І л ь л я. Не заўсёгды! Не дарма Хрыстос так палюбіў людзей і так шмат ад іх спадзяваўся. Нешта ёсць такое.

П ё т р а. Вось і я аб гэтым часамі мяркую.

Возьмем сабе таго крывічавіна—ён асаблівы.

І л ь л я. Во, во ён, мяне да ўспадобіў,—такі пі-кавы, сьветазарны. Я ўжо развіваю, чым яму даказаць нашу прыхільнасць, спагаду. Я дык даў-бы яму кра-ску папараці.

П ё т р а. Ну, гэта небяспечна!

І л ь л я. То паправім яму гусьлі і дамо ім вя-лікую моц.

П ё т р а. Ды не, за шмат!

І л ь л я. Пётра, будзь сябрам, зрабі! Мы не ашукаліся—тут, бачыш, уся старонка—добры грунт для нас. Яе маўчаліваа трывога, халодная развага абаца-юць цікавую разгалку.

П ё т р а. (Папраўляючы гусьлі). Каб яно ня вышля так, што абцацкі, цацанкі, а зурному ра-дасьць.

Г у с ь л я р.—(рушы ўходзе). Выбачайце, зама-рудзіў... Ух, замарудзіў... Вось вам вадзіны.

П ё т р а. А табе гусьлі... Пакуль ты схадзіў па вадзі, дык мы табе іх паправілі.

І л ь л я. Ха-ха-ха... ня верыць! Ты вазьмі іх на рукі, крані струны...

Г у с ь л я р. Гусьлі... мае гусьлі... паправілі... І добра паправілі? (краткае струны).

І л ь л я. Ну, а як ты думаеш? (Сьмяецца).

П ё т р а. Гм... „Ці добра паправілі“...

Г у с ь л я р. Гамоняць, гудуць чароўныя, жы-вучы і сьціпную душу маю радуць, акрыляюць. І ня ўстрымаць мне сваіх пальцаў, і не ўцягчы вам, га-ласістыя, чудныя струны. О, вясёлая навіна!

П ё т р а. Лійся жа, песня, па горах, долях, лясох... Будзі, ядлай, сагравай каханнем. Ажнулай памёршых. Лунай, песня, ў паднябесьці, сьпявай хва-лу сьвету.

І л ь л я. Справядліва! Так быць павінна!

П ё т р а. Бачыш, Ілья, месяц цудоў ужо выплыў, дык павідну пасунемся.

І л ь л я. Ну, што ж, то і пасунемся.

Пётра пашоў, а Ілья стаў і з любасцю гля-дзеў, як гусляр наладжываў гусьлі. І калі унарадка-ваныя струны зайгралі, зьявіўся ў гармонійнае тоны, то Ілья, ужо адходзячы, пацалаваў гусьляра ў галаву і сказаў: „Люб ты мне!“ Але гусляр а-мо-на быў заняты, каб зьявіць на гэта увагу. Ён у той час праз гусьлі а небама гукі. Яго гравьё (о, чароўнае гусьлі!) ажывіло, прыбудзіла Лімізіалеа, Ва-рыгору Вывідуб і іншых—яны падмаюцца, хва-таюцца за аружжы і паяцц:

Гэй, схамяніцеся ад сну—

Пара, пара нам уставаць!

Ад ворага ліхога сьлед,

Сьлед помсты просіць нас.

Дык хто устаў аружжы ладаў

І будзь гатоў на вліч, на збор.

Мы, як арлы тых груганоў,

Разгонім ворагаў сваіх

Дакажам ім, навучым іх,

Што грозны і бязьмертны мы,

Што моц—магучы волат ёсць

З нас кожны цела і душой!

А ты, гультай, забаву кінь,

Нашоў калі і дзе іграць.

Ж. цыц—эмаганьне, дык за край

І за жыццё у бітву йдаём.

Адцянь тра гусьлі у яго

І даць атручаныя стрэлы,

Лук пругкі...

А. Родзевіч.

дапамога вучням у іх далейшым развіццц і адчыненнем курсаў і іш.

Ад пастаўнікаў прамову меў Шпаркевіч. Ён зазначыў, пры якіх асобінах вялася навука вучняў праз 4 гады і, закочыў прамову доклічам—быць дастойнамі грамадзянамі сваёй бацькаўшчыны.

Шэф Сэкцыі Асветы пры магістраце Паўлюц адзавачу у сваёй прамове, што польскі жэўнер прышоў у гэты край не звязана з яго, а звязана з яго ад ярама няволі і дапамагчы яму ў культурным развіццц. Далей ён зачыў беларускай культуры рознага развіцця з культуры польскай.

Потым былі агадошаны сьпіс скончаныя школы вучняў і разданы ім пасведчаньні і кніжкі ў падарунак.

На заканчэнне акту слова меў А. Смоліч. Ён сказаў, што імя „маладога беларускага грамадзяніна“ абавязуе ісьці ў народ і дапамагчы яму скінуць з сабе цяжкую вязоўку і няволі.

Паміж прамовцамі пачуў беларускі хор. Скончыўшы школы было запрапанавана пайці ў гарадзі тэатр на беларускі спектакль, які адбыўся ўвечары ў той-жа дзень.

Падаў С. Кот.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Адрэс мясцовай рады гэн. Шэптыцкаму. 16-га чэрвеня дэлегацыя мясцовай думы падняла гэн. Шэптыцкаму адрэс вось якога зместу: „Менская мясцовая рада на пасяджэньні 10-га чэрвеня г. г. бярэчы пад увагу загад камандзіра фронту генэрала Шэптыцкага аб тым, што неабсяжна, якая нагарае нашаму гораду ад балшавіцкіх орд зьліквадзана, складае пачынае падзякаваньне і ўшанаваньне нашаму багатырскому войску з камандзірам фронту генэралам Шэптыцкім на чале.“

Выплата мясцовых налагаў ідзе вельмі слаба.

Тэлеграф зноў пачаў функцыянаваць нармальна. Прымаюцца прыватныя тэлеграмы. Тэлеграмы з Варшавы прыбываюць праз 2—3 гадзіны.

У жандоўскі абшчыне сягонья, 20-га чэрвеня, аббудзены чарговыя пасяджэньне, дзея разгляду розных спраў.

У мясцовым т-ве ўзаемнай страху і ад агню. Сягонья, 20-га чэрвеня, аббудзены сход членаў у шляхоцкім доме, дзея разгляду спрэчак за мінулыя 2 гады, каштарысу на 1920 год і інш.

Скарбоначны збор „Крэсы Крэсам.“ паводля загаду публіцытнага камітэту, аббудзены сягонья, 20-га чэрвеня, у Менску і паведах.

У цэнтральным сьвязе сельскай гаспадаркі склады і крамы напачынаюцца рознымі таварамі.

Тавар гэты ўжо выдаецца сельскім коопэратывам.

Коопэратыв „Менскага спажывага сьвязу чыноўнікаў“ развівае сваю прцу. Гэтымі днямі там атрымана партыя дукру, каторы прадаецца пайшчыкам па 28 мар. за фунт. Так сама коопэратыву выдае хлеб па 3 1/4 маркі за фунт.

У вольна пажарным т-ве зноў, 21-га чэрвеня, прымуць у дружыну новых ахвотнікаў з тых, што падавалі заявы ў апошні час.

У ноч з 16 на 17 чэрвеня зробленая ў вольна пажарным т-ве ўлада трывога сабрала дзяжурных (18 чал.) праз 5 мінут.

У „Земкоопэратыва“ масло прадаецца па 63 маркі за фунт, сыр—18 марак фунт.

Бульба пачала ў прыватнай прадажы да 1 мар. за фунт.

На біржы ўчора давалі:

за 500 руб. пар.	— 1872 польск. мар.
1000 руб. дум.	— 610 „
100 мар. ням.	— 405 „
1 фрэнк.	— 1 1/2 „
1 фунт. ст.	— 660 „
1 доллар	— 158 „

Беларускі тэатр.

Напамінаем чытачом, што у нядзелю 20 чэрвеня аббудзены беларускі спектакль у Гарадзім Тэатры. Будзе пастаноўлена „Сягоньяне і Дзюньшэ“ К. Буйло і „Рысь“ з удзелам хору Тараскага. Пастаўка пры новых дэкарацыях і сьветавых эфектах.

Рэдактар—Я. ЛЕБІК.

Выдавец—К. ТАРАШЧАНКА.

З дазв. войсков. цензуры № 512, 19 в.

КИНЕМАТОГРАФ

„МОДЕРН“

Францішканская ул.

КИНЕМАТОГРАФ

„ИЛЛЮЗИОН“

Міцкевича ул.

Хто мае

вальцы да вырабу штучнай вайшчыны, альбо вайшчыну, прашу тэрмінова даць вестку аб гэтым у рэдакцыю „Беларусь“.

Шарамэт.

426

Всем и повсюду известная

ХИРОМАНТИКА

мисс Борцова.

которая предсказывает с линии рук, зеркала, наружности человека, характер, болезни, кражи, любовь и путешествия, объясняет сны и предсказывает НАСТОЯЩЕЕ, ПРОШЛОЕ и БУДУЩЕЕ.

Пусть всякий посетит по адресу: Минск, ул. Крещенской и Полицейской, д. Юселевича, рядом с баней Плавского № 21—24, кв. № 2.

283

—) Выдавецкі аддзел (—)

БЕЛАРУСКОЙ ШКОЛЬНОЙ РАДЫ
знаходзіцца па Нойдаўскай вул. № 21, кв. 4.
Чынасьць ад 9—3 гадз.

423

Агульная малочная

Дамініканская 3.

мае сьвежэе аналізаванае прадажанае праз фільтр-Ульяновска малако і інш. малочныя прадукты.

417

Язэп Зальцман

Зборавая (Прэабразж.) № 13.

КАНТОРА АБМЕНУ ВАЛЮТ

купля і прадажа працэнтных папераў.

418

КРЫНІЦА ХРЫСЦЫЯНСКАЯ ТЫДНЬВАЯ ГАЗЕТА

„Krynica“ { на год . 40 мар.
на 3 месяцы . 10 „
асобны нумар 1 „

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Сьв.-Яўская вул., дом пры Касьцёле сьв. Яна 2.

411

Покупаю по высокой цене

старинные вещи

картины, гравюры, миниатюры, гобелены, ковры, фарфор, платиновые монеты, стекло, бронзу, меха, мебель и др.

Ш. М. Рапопорт,

Ул. Мицкевича (Захарьевская) № 45.

409.

Мяняльная кантора

Н. Гальперына, Н. Ідэльчыка і Ко

Койлаўска 22.

Купля і прадажа розных валют.

№ 404.

Незалежная Думка

політычна-грамадзянская і літаратурная часопісь.

Выходзіць у Вільні што тыдзень.

Рэдактар—Г. Багдановіч.

Выдавец—У. Зямляроўскі.

Рэдакцыя і адміністрацыя: Вострабрамская 9—5.

Асобны нумар 2 мар., на 1 год 100 мк., на 6 месяцы 50 мк., на 3 мес. 25 мк., на 1 мес. 8 мар.

Украдзены дакумэнты: лашпарт, выд. Заслаўскім вал. прадз., білет войскаго начальніка, асабістае пасведчаньне, выд. начальнікам Лібава-Роменскага тэлеграфу на імя Саўкі Бурэйні, каторыя прашу лічыць нядабрымі.

429

СЕГДНЯ ПЕРВАЯ СЕРИЯ.

„Клуб Желтого Треугольника.“

Грандиознейшая драма в 4-х сериях 24-х частях 8000 метров.

Борьба женщин

или Триумф Счастья

драма в 5 частях.

Сверх программы АВТОМОБИЛЬНЫЕ ГОНКИ В ПАРИЖЕ.

ПЕРВАЯ РУССКАЯ ХЛЕБОПЕКАРНЯ

С. О. Мигуцкого и Ко бывш. Штакеля.

Минск, Ново-Московский пер. д. Залжиды прот. № 4.

ПРИНИМАЕТ ЗАКАЗЫ, ПОДРЯДЫ от войсковых частей, учреждений и кооперативов на выпечку ХЛЕБА и БУЛОК. Там же розничная продажа хлеба

302

ЦЕНЫ И КАЧЕСТВО ХЛЕБА ВНЕ КОНКУРЕНЦИИ.

ГДЕ ВЕСЕЛА И ВАЛГОТНА ПАСЯДЗЕЦЬ?

ПЭУНЯ Ж У РЭСТАРАНЕ ПАВІЛЬЯНЕ

НА ГАРАДЗІМ СІВЕРЫ.

У цяні дрэў, пад шатамі пахучага бэзу можна

Смачна пасьнедаць,

Сытна паабедать,

добра павячэраць.

Зноў чаруючага аркестру песьні-ць слух.

ПАХУЧАЯ ГЭРБАТА, СМАЧНАЯ КАВА, НАТУРАЛЬНАЯ ЧАКАЛЯДА І КАКАО.

Размытне закускі Найлепшыя трукі. Найлепшыя правізія.

407

ТАННА, ПРЫТУЛЬНА, ВЕСЕЛА.

МИНСКАЯ ФЕЛЬДШЕРСКО-АКУШЕРСКАЯ ШКОЛА

ул. Мицкевича (Захарьевская) 31 кв. 4.

Открыт прием на годичный курс акушерского отделения 2-го разряда.

— ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ЦЕНЗ НЕ ОБЯЗАТЕЛЕН. —

Плата для акушерского отделения понижена.

Прощения и справки от 11 до 1 ч. дня.

262.

Примаюцца хутры на летняе перахаваньне. XXXXX

КУПЛЯЕМ ХУТРЫ, УСЯЛКІЕ

ПЛАЦІМ НАЙЛЕПШЫЕ ЦЕНЫ.

СКЛАД ХУТРАУ Г. Офэнгэндэн і Х. Яноўскі,

Францішканская (Губэрнатарская) № 1, дом готэль Эўропа. 216

Примаюцца хутры на летняе перахаваньне. XXXXX

Саяз Злучаных Коопэратывау.

Праўленьне (Катэдральны пляц, д. № 2. б. Іюлоса) пачае да ведаму пайшчыкаў і грамадзян, што вы ўсе 13 крам коопэратывау з 16 г. м. штадня дастаўляецца хлеб для прадажы.

Хлеб пачае са ўласнай пяхарні. (Тарасавская д. Мірголіна) і прыгатаўляецца з чыстай жытнай мукі (без ніякіх дамешак) у гігіенічна абстаўленым памяшканьні.

428

У коопэратыве „ЗЛУЧНАСЬЦЬ“

ПРАДАЮЦА ВОСЬ ЯКІЕ КНІГІ:

1. Беларускі слоўнік—Насовіча.
2. Эгнаграфічныя зборнікі—Шэйна.
3. Беларусы-Сакуны—Сербаса.

425

РУНЬ

Ад 1 мая г. г. у Менску выходзіць новая часопісь.

Рунь беларускае літаратуры і мастацтва.

Рунь у ліку сваіх супрацоўнікаў мае самыя найважнейшыя літаратурныя і мастацкія сілы.

Рунь захоплівае сваім зместам беларускае пісьменство, поэзію, гісторыю, паяткі мінуўшчыны, кінт ку і г. д.

Рунь служыць вялікім ідэалам красы і свабоды.

Рунь выходзіць ня меней 4-х разоў у месяц.

Рунь каштуе з перасылкай толькі 5 марак за адзін нумар, (двайны нумар 10 м.), на 1 м-ц — 20 мар., на 3 мес. — 60 мар.

Рунь выходзіць пад рэдакцыяй Янкі Луцэвіча, выдавец проф. Вацлаў Іваноўскі.

Адрэс: Рэдакцыя—Менск, Кашарная 10, кв. 5, (адчы. ад 10 да 11 г. зр.).

Адміністрацыя: вул. Міцкевіча, Беларускі Дом (адчы. ад 9 да 3 г. дня).

293

Менск. Друкарня Іналідаў.